

ธรรมนูญสุขภาพ

เขตธนบุรี

กรุงเทพมหานคร

ธรรมนูญสุขภาพ เขตธนบุรี

กรุงเทพมหานคร

ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

- บรรณาธิการอำนวยการ : กรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
สำนักงานเขตธนบุรี
- กองบรรณาธิการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พริธิกา ไกรเทพ
กรณภััสสรณ์ ศักดิ์โสภากา
อลงกต ประสานศรี
ธนพงษ์ เทศนิยม
ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตธนบุรี
ศูนย์บริการสาธารณสุข 26 เจ้าคุณพระประยูรวงศ์
ศูนย์บริการสาธารณสุข 27 จันทน์ ฉิมไพบูลย์
ศูนย์บริการสาธารณสุข 36 บุคคโล
- จัดทำโดย : สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
- สนับสนุนการจัดพิมพ์ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- พิมพ์ครั้งที่ 1 : มีนาคม 2565
- จำนวน : 700 เล่ม
- พิมพ์ที่ : บริษัท ปียอนด์ พับลิซซิง จำกัด

คำนำ

ธรรมนูญสุขภาพกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2563 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบและทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติ ในการนำไปสู่สภาวะที่ดีของประชาชนในกรุงเทพมหานครร่วมกัน

จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาระบบสุขภาพของประชาชนในพื้นที่เขตเมือง โดยร่วมกับคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร ได้มีมติสนับสนุนกระบวนการจัดทำธรรมนูญสุขภาพในระดับเขต โดยมีพื้นที่นำร่องอยู่ 12 แห่ง ได้แก่ เขตวังทองหลาง เขตบางคอแหลม เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตลาดพร้าว เขตบึงกุ่ม เขตลาดกระบัง เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตบางบอน เขตทุ่งครุ และเขตทวีวัฒนา

การดำเนินงานในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและขับเคลื่อนแบบบูรณาการจาก กรุงเทพมหานคร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และศูนย์บริการสาธารณสุข ภาคประชาสังคม ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง 12 แห่ง เพื่อการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนสุขภาพแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ระดับเขต กรุงเทพมหานคร ผ่านเครื่องมือ “ธรรมนูญสุขภาพ” และเพิ่มโอกาสให้ภาครัฐ วิชาการ สังคม ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดอนาคตระบบสุขภาพของพื้นที่ตนเองอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี	1
ส่วนที่ 1 วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาเขตธนบุรี	3
ส่วนที่ 2 สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเขตธนบุรี	4
ส่วนที่ 3 ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี	10
หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน	13
หมวดที่ 2 การดูแลส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน ไข้ระวัง และควบคุมโรค	14
หมวดที่ 3 ความมั่นคง ความปลอดภัยทางอาหาร และโภชนาการ	16
หมวดที่ 4 การสร้างพื้นที่สุขภาพ	17
หมวดที่ 5 การพัฒนาสังคมแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม	18
หมวดที่ 6 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี	19
หมวดที่ 7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	21
หมวดที่ 8 การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี	23
เอกสารอ้างอิง	24

ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

ที่มาของธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

สุขภาพดี คือ สิ่งที่ทุกคนปรารถนา สุขภาพจะดีได้นั้นเกิดจากความเอาใจใส่ในสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ บางเรื่องต้องอาศัยคนรอบข้าง และบางเรื่องต้องอาศัยความร่วมมือของผู้คนในสังคม ในการช่วยกันค้นคว้าหาสาเหตุ เสนอทางออก และร่วมทำบทบาทของตนเพื่อแก้ปัญหาในทิศทางเดียวกัน “ปัญหาสุขภาพจึงไม่ใช่แค่เรื่องเจ็บป่วย แต่เกี่ยวข้องกับ “ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพ” อีกด้วย

ด้วยศักยภาพและต้นทุนของกรุงเทพมหานคร ที่มีทั้งกลไกสานพลังความร่วมมือในระดับจังหวัดและเขตพื้นที่ ได้แก่ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขต ประกอบกับมีกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนที่มุ่งไปสู่การสร้างสุขภาพดีของประชาชน คือ คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร และคณะอนุกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเขต หากทำให้กลไกและเครื่องมือต่างๆ เหล่านี้มีการหนุนเสริมซึ่งกันและกันจะนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาในกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชนเขตพื้นที่ 13 กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธาน จึงสนับสนุนการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพในระดับเขต โดยใช้กระบวนการจัดทำธรรมนูญสุขภาพเป็นเครื่องมือในการเปิดพื้นที่กลางให้ทุกภาคส่วนได้มีบทบาท ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อกำหนดกรอบและทิศทางการพัฒนาสุขภาพที่พึงประสงค์ สร้างนโยบายสาธารณะในระดับพื้นที่และสร้างนวัตกรรมในการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีของประชาชนในเขตที่ของกรุงเทพมหานครต่อไป ซึ่งการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรีนี้ เป็นส่วนหนึ่งของมติสมัชชาสุขภาพกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 1 พ.ศ.2563 เรื่องธรรมนูญสุขภาพกรุงเทพมหานครด้วย

คำประกาศธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

ตามที่ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นกรอบและแนวทางในการ กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้ระบุไว้ว่า ภาคีในระดับพื้นที่ ทั้งชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดทำ “ธรรมนูญ สุขภาพพื้นที่” เพื่อให้เป็นกติกา และพันธะร่วมกันของชุมชนได้ “ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี” จึงจัดทำขึ้นเพื่อเป็นเจตจำนง ข้อตกลง และพันธะร่วมกันของ ทุกภาคส่วนในเขตธนบุรี ซึ่งประกอบด้วย ชุมชน ประชาสังคม ภาคเอกชน หน่วยราชการต่างๆ ที่มุ่งหวังให้เป็นทิศทางหรือแนวปฏิบัติในการนำไปสู่สุขภาพของชุมชน ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เขตธนบุรี ที่ว่า “เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ชุมชนสะอาด ปลอดภัย ประชาชนมีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี” โดยมีแนวคิดสำคัญ คือ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี การสร้างความปลอดภัยในชุมชน และการพัฒนาสังคม โดยมุ่งหวังให้เกิดสุขภาพที่ดีในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม แก่ประชาชนในธนบุรีทุกกลุ่มวัย และธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรีฉบับนี้ ได้รับความเห็นชอบโดยฉันทามติในการประชุมของเขตธนบุรี เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2565 แล้ว จึงขอประกาศธรรมนูญ สุขภาพกรุงเทพมหานครตามท้ายประกาศนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ส่วนที่

1

วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาเขตธนบุรี

วิสัยทัศน์

เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ชุมชนสะอาด ปลอดภัย ประชาชนมีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ทิศทางการพัฒนาเขตธนบุรี

ทิศทางการพัฒนาเขตธนบุรี มุ่งให้ความสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 เขตความร่วมมือ

ทุกภาคส่วนในเขตธนบุรีมีความร่วมมือในการส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดี โดยร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเศรษฐกิจ การสร้างเขตสุขภาพ และการความปลอดภัยในชุมชน

ด้านที่ 2 เขตเศรษฐกิจและการเรียนรู้ (พัฒนาสังคม)

เขตธนบุรี จะก้าวเข้าสู่การเป็นเขตแห่งเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ โดยเขตธนบุรีจะเป็นแหล่งการท่องเที่ยววัฒนธรรมและการท่องเที่ยวอนุรักษ์ สินค้า OTOP, Bangkok Brand อาหารอร่อยชวนชิม และผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ฝั่งธนบุรี

ด้านที่ 3 เขตสุขภาพ

เขตธนบุรีมีพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่สีเขียวและเป็นพื้นที่สร้างสุขภาพให้กับประชาชน โดยประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เพิ่มพื้นที่สีเขียว และพื้นที่ปลอดภัยในชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีวิถีชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทัศนียภาพที่สวยงามร่มรื่น รวมถึงสามารถเข้าถึงในใช้ประโยชน์จากพื้นที่สีเขียว และพื้นที่สาธารณะเพื่อกิจกรรมทางสุขภาพ และเป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัยของกรุงเทพ

ด้านที่ 4 ชุมชน/เขตปลอดภัย

ชุมชนในเขตธนบุรี เป็นชุมชนที่ปลอดภัย ได้แก่ ปลอดภัยอาชญากรรมและยาเสพติด ปลอดภัยอุบัติเหตุ ปลอดภัยพิบัติ สิ่งก่อสร้างปลอดภัย ปลอดภัยโรค อาหารปลอดภัย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ: เขตนบุรี

เขตนบุรีเดิมชื่อว่าอำเภอราชคฤห์ มีฐานะเป็นอำเภอชั้นใน ขึ้นตรงกับกรมนครบาลโดยตรง ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอราชคฤห์เป็น “อำเภอบางยี่เรือ” เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2459 สาเหตุที่เปลี่ยนชื่อเพราะว่าในสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ประเทศไทยมีการติดต่อกำขายกับประเทศจีน ใช้เรือสำเภาลำเลียงรับส่งสินค้าในบริเวณใกล้เคียงกับวัดราชคฤห์ มีพระญาติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี 2 คน นำเรือสำเภามาจอดอยู่เป็นประจำ จึงเรียกบริเวณแถบนั้นว่า “บางยี่เรือ” และอำเภอราชคฤห์ตั้งอยู่ในพื้นที่บางยี่เรือ จึงเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางยี่เรือ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการจัดการปกครองท้องที่ใหม่ โดยอำเภอบางยี่เรือมีเขตติดต่อกับจังหวัดพระนคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าขายใกล้เคียงกับจังหวัดพระนคร ตามความนิยมที่เรียกที่ตั้งอำเภอที่เป็นที่ตั้งจังหวัดว่า อำเภอเมือง จึงเรียกอำเภอบางยี่เรือว่า อำเภอเมืองธนบุรี จังหวัดธนบุรี และเคยเป็นราชธานีมาก่อนเพื่อรักษาคำว่า “ธนบุรี” ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวง และเพื่อเฉลิมพระเกียรติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนนามอำเภอบางยี่เรือเป็น “อำเภอธนบุรี” เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2482 และเปลี่ยนเรียกว่า “เขตนบุรี” ในปัจจุบัน มีคำขวัญประจำเขตว่า “เมืองอนุสาวรีย์พระเจ้าตาก หลากถิ่นท่องเที่ยวงามตา วัดกัลยาณ์หลวงพ่อโต วัดบุคคโลพระพักตร์งาม กราบไหว้เจ้าตากสินวัด อินทาราม ลือนามงามอาชีวะศิลป์ไทย

ในปัจจุบันเขตนบุรีมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มีการขยายตัวทั้งในด้านเทคโนโลยีและสิ่งก่อสร้าง ต่างๆ ทำให้กลไกราชการไม่สามารถจัดการปัญหาการขยายตัวของเขตได้ทัน ทำให้เขตนบุรีเติบโตและขยายตัวอย่างไร้การควบคุม ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา ในปัจจุบันเขตนบุรีแบ่งออกเป็น 7 แขวง ได้แก่ แขวงวัดกัลยาณ์ แขวงหิรัญรุจี แขวงบางยี่เรือ แขวงบุคคโล แขวงตลาดพลู แขวงดาวคะนอง และแขวงสำเหร่ มีจำนวนชุมชนที่อยู่ในเขตนบุรี จำนวน 43 ชุมชน (ณ วันที่ 29 มกราคม 2563) มีประชากรทั้งหมด 101,217 คน ลักษณะของชุมชนในเขตนบุรีเป็นชุมชนแออัดในธรรมนุญสุขภาพนี้จะกล่าวถึงสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในเขตนบุรีในหัวข้อ ความร่วมมือด้าน

สุขภาพของทุกภาคส่วน พฤติกรรมสุขภาพและระบบบริการสุขภาพ ความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร พื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะ กลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอุบัติเหตุจลาจล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความร่วมมือด้านสุขภาพของทุกภาคส่วน

เขตธนบุรีมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่ทำงานร่วมกัน แต่ยังคงขาดความต่อเนื่อง และความร่วมมือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น การทำ MOU เพื่อก่อให้เกิดการดำเนินงานในการดูแลสุขภาพของประชาชนในเขตธนบุรีที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งเห็นได้ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน และในเขตธนบุรีมีการประสานความร่วมมือในการจัดตั้งศูนย์พักคอย เนื่องจากระบบในโรงพยาบาลที่อยู่ในเขตธนบุรีไม่สามารถรองรับจำนวนผู้ป่วยได้เพียงพอ โดยมีความร่วมมือกันระหว่างเขตธนบุรี โรงพยาบาลเลิดสิน ศูนย์บริการสาธารณสุข 26 และมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. พฤติกรรมสุขภาพและระบบบริการสุขภาพของเขตธนบุรี

จากข้อมูลของศูนย์บริการสาธารณสุข 27 (2564) พบว่า โรคที่คนเขตธนบุรี เป็นมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อูจจาระร่วง ปอดบวม ไข้เลือดออก ชิกุนกุนยา และอาหารเป็นพิษ นอกจากนี้เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยเลือกมาศึกษา 1 ชุมชน พบว่ามีพฤติกรรมออกกำลังกายอยู่ในระดับพอใช้ มีภาวะน้ำหนักเกิน ร้อยละ 65.211 เมื่อพิจารณาระบบบริการสุขภาพของเขตธนบุรีในปัจจุบันนี้ได้ขยายบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยมีสถานบริการทางสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 8 แห่ง และศูนย์บริการสุขภาพ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 26, 27, 36 ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้บริการทางด้านสุขภาพตามสิทธิการรักษา ร้อยละ 83.851 และจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตธนบุรีมีจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 4,671 คน คิดเป็นร้อยละ 4.61 ของประชาชนทั้งหมด ผู้เสียชีวิต จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12 คน ของจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด จากจำนวนผู้ป่วยทำให้เกิดวิกฤติเรื่องการรับเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ทำให้มีการเสริมเตียงให้กับผู้ป่วยโดยการจัดตั้งศูนย์พักคอยตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตธนบุรี จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ในครั้งนี ทำให้ทำนายได้ว่าหากมีโรคระบาดเกิดขึ้นอีก จะเกิดวิกฤติทางด้านสาธารณสุขในเขตธนบุรี และเนื่องด้วยเขตธนบุรี อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีความซับซ้อนในการบริการสุขภาพ ไม่สามารถใช้ระบบบริการสุขภาพเหมือนจังหวัดอื่น ๆ ได้ จึงประสบปัญหาในการออกแบบระบบบริการสุขภาพ เช่น ขาดข้อมูลที่ครบถ้วน มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่แยกส่วนและทับซ้อนกัน จึงขาดการบูรณาการด้านกฎระเบียบและการปฏิบัติ ด้านข้อมูลด้านสุขภาพ และยังมีประชากรแฝงอีกมากมายที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ ทั้งถึงนอกจากนี้การที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมประชากรสูงอายุแบบสมบูรณ์ ส่งผลให้การให้บริการสุขภาพต้องปรับตัวอย่างมาก เนื่องจากขณะนี้สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุประชาชนทั้งหมดของเขตธนบุรี คือ ร้อยละ 25.80 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) ดังนั้น ระบบบริการสุขภาพของเขตธนบุรีจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรค สถานการณ์สังคมสูงวัย และการมีประชากรแฝง ด้วย

3. ความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร

พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตธนบุรีส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย สำนักงานต่าง ๆ มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายหลัก พื้นที่เกษตรกรรมเพียงเล็กน้อย ประชาชนในพื้นที่บริโภคผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ และอาหารต่าง ๆ จากการซื้อจากห้างสรรพสินค้า ตลาด ร้านขายของ ร้านอาหารแผงลอย และการซื้อขายอาหารโดยวิธีผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นความมั่นคงทางอาหารจึงขึ้นอยู่กับความเพียงพอของอาหารที่มีขายในแหล่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนปัญหาเรื่องความปลอดภัยทางอาหาร คือขาดการตรวจสอบและควบคุมเรื่องความปลอดภัยของอาหารที่จำหน่ายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ขาดการควบคุมความสะอาดในการประกอบอาหารของร้านอาหารแผงลอยต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อปัญหาสุขภาพของประชาชนในเขตธนบุรี จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบผู้ป่วยที่เกิดการบริโภคอาหารที่มีการปนเปื้อนของเชื้อโรค คือ อาหารเป็นพิษ และจากการสำรวจ ประชาชน 161 คน พบว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูง คือ มีระดับความดันระหว่าง 120-139/80-89 ร้อยละ 41.00 และเป็นโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 28.191 และนอกจากนั้นยังขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหาร ประเภทเครื่องดื่มที่มีขายกันหลากหลายส่วนใหญ่จะเป็นประเภทน้ำหวาน ซึ่งทำนายถึงการบริโภคน้ำหวานของประชาชนในเขตธนบุรี อันจะนำไปสู่โรคเรื้อรังต่าง ๆ ในอนาคตได้ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง

4. พื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะ

เขตธนบุรีเป็นเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยามีพื้นที่ 8.551 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ตั้งของอาคารบ้านเรือนต่าง ๆ เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่ที่เป็นทั้งอุตสาหกรรม ที่พักอาศัย และพาณิชยกรรม ส่งผลให้พื้นที่สีเขียวในเขตธนบุรีลดลง ซึ่งตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ที่ควรมีพื้นที่สีเขียวมากกว่า 9 ตารางเมตร/คน จากการมีพื้นที่สีเขียวน้อยทำให้ประชาชนในเขตธนบุรี ต้องไปพึ่งพาหรือใช้พื้นที่สีเขียวของเขตพื้นที่อื่น ๆ หรือจังหวัดปริมณฑลแทน แต่ก็ยังไม่สามารถคลี่คลายปัญหาที่คนในพื้นที่ต่าง ๆ ยังขาดพื้นที่สีเขียวใกล้บ้านอย่างเพียงพอ การขาดพื้นที่สีเขียวซึ่งทำหน้าที่ดูดซับฝุ่นและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ทำให้ปัญหาด้านมลพิษในเขตธนบุรีมีความรุนแรงขึ้น เห็นได้จากปัญหาฝุ่น PM 2.5 ที่เกินค่ามาตรฐาน ดังข้อมูลวันที่ 23 ธันวาคม 2564 เขตธนบุรีมีค่าฝุ่น PM 2.5 อยู่ที่ 152 AQI ซึ่งค่ามาตรฐานไม่เกิน 100 AQI ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในเขตธนบุรีทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ ถ้ายังขาดพื้นที่สีเขียวที่ทำหน้าที่ในการดูดซับฝุ่นและคาร์บอนไดออกไซด์

5. กลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง

กลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง หมายถึง กลุ่มคนที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับความเจ็บป่วย หรือได้รับอันตรายทางสุขภาพ เนื่องด้วยสถานะสุขภาพทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางกาย จิต ปัญญา หรือสังคม ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้จัดการกับความเสี่ยงดังกล่าวได้ไม่ดีหรือไม่สามารถจัดการกับความเสี่ยง หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามามีผลกระทบต่อสุขภาพของพวกเขาได้ (ธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559 หน้าที่ 7) เขตธนบุรีมีกลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง ได้แก่ เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ คนไร้บ้าน โดยมีจำนวนเด็ก 14,606 คิดเป็นร้อยละ 14.43 คนพิการ 2,349 คิดเป็นร้อยละ 2.32 (ข้อมูลถนัดเดือนธันวาคม 2564 และผู้สูงอายุ 26,116 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 คน ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้การเข้าถึงการช่วยเหลือจากรัฐก็มี ข้อจำกัด และคนไร้บ้านจัดเป็นอีกกลุ่มที่สะท้อนถึงปัญหาการพัฒนาที่เหลื่อมล้ำ ปัญหาที่ทำให้เกิดคนไร้บ้านเป็นทั้งปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาจากครอบครัวแตกสลาย ปัญหาสุขภาพจิต ส่งผลให้ผู้คนจำนวนไม่น้อยต้องออกไปใช้ชีวิตในพื้นที่สาธารณะ ต้องเผชิญปัญหาการดำรงชีพ ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน ถูกสังคมกีดกัน และดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ย่ำแย่ เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ

6. ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาเรื่องฝุ่นควัน PM2.5 เป็นปัญหาใหญ่ที่กระทบต่อสุขภาพประชาชนมาตั้งแต่ปี 2560 และทวีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุหลักมาจากฝุ่นควันไอเสียรถยนต์ ถึงร้อยละ 72.5 รองลงมาคือ การก่อสร้าง และฝุ่นควันจากอุตสาหกรรมที่อยู่รายรอบ เมื่อผนวกกับสภาพอากาศในช่วงฤดูหนาวที่หยุดนิ่ง และตีกรามบ้านช่องที่แออัด ไม่สามารถระบายอากาศได้ดี การขาดพื้นที่สีเขียวในการดูดซับฝุ่น จึงกลายเป็นเมืองแห่งฝุ่น และจะปะทุรุนแรงขึ้นตามช่วงฤดูกาล และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังข้อมูลของกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมมลพิษ² เมื่อวันที่ 21, 22, และ 23 ธันวาคม 2564 มีค่าฝุ่น PM2.5 คือ 104, 139, และ 152 AQI ซึ่งเกินค่ามาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกได้ให้ไว้ คือ 100 AQI ส่วนปัญหาขยะก็เป็นตัวบ่งบอกความพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ถึงแม้ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาจะมีการณรงค์คัดการใช้ขยะพลาสติกจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กลับทำให้ปริมาณขยะพลาสติกพุ่งสูงขึ้นไปอีก ส่งผลกระทบต่อไม่เพียงแต่สภาพแวดล้อมในเขตธนบุรี แต่กระทบไปถึงระบบนิเวศทางทะเล ซึ่งประเทศไทยได้ชื่อว่าทิ้งขยะลงทะเลสูงที่สุดเป็นอันดับ 10 ของโลก และขยะส่วนมากก็มาจากกรุงเทพมหานคร และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เขตธนบุรีประสบอีกปัญหาหนึ่งคือ น้ำเน่าเสียตามคูคลองต่างๆ เกิดจากการทิ้งขยะ ของเสียจากบ้านเรือน เช่น น้ำจากการซักล้าง น้ำทิ้งจากการประกอบอาหาร น้ำมันเหลือใช้จากการประกอบอาหาร

7. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เขตธนบุรีมีสถานีตำรวจนครบาลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจนครบาล บุปผาราม สถานีตำรวจนครบาลบางยี่เรือ สถานีตำรวจนครบาลตลาดพลู สถานีตำรวจนครบาลสำเหร่ สถานีตำรวจนครบาลบุคคโล มีสถานีดับเพลิงในพื้นที่จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สถานีดับเพลิงธนบุรี สถานีดับเพลิงตลาดพลู เขตธนบุรีมีปัญหาด้านความปลอดภัย ได้แก่ การลักขโมย ยาเสพติด อาชญากรรม และมีสถานที่เสี่ยงเช่น อาคารเก่า อาคารร้าง ถนนในชุมชนชำรุด สายไฟหรือสายสื่อสารต่าง ๆ หย่อน ร่วงหล่นตามพื้น

8. ด้านอุบัติเหตุจราจร

ในเขตธนบุรีมีการจราจรที่ค่อนข้างหนาแน่น ทั้งในถนนสายหลัก ถนนสายรอง และสายย่อยในชุมชน ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะมีอุบัติเหตุจากการจราจรเกิดขึ้นได้มาก โดยสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจราจร มาจากผู้ขับขี่โดยตรงที่ขับรถก่อให้เกิดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การฝ่าฝืนเครื่องหมายควบคุมการจราจร การเมาสุรา และเกิดจากรถยนต์ที่มีการบรรทุกเกินอัตรา อุปกรณ์รถชำรุด ในการเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้งย่อมเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ ถึงแม้ว่าสำนักงานเขตธนบุรีมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน มีการจัดทำแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มีการประชุมการดำเนินงาน มีการประชาสัมพันธ์สร้างวินัยจราจร มีการรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกเพื่อลดอุบัติเหตุทางถนน โดยการตั้งจุดบริการประชาชนในการเดินทางช่วงเทศกาลปีใหม่ร่วมกับภาคีเครือข่าย มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกการขับขี่รถยนต์ ไป-กลับปลอดภัยในจุดบริการที่กำหนดในช่วงเทศกาลปีใหม่ ถึงแม้เขตธนบุรีจะมีการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น แต่ก็ยังมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่เพียงพอ ควรมีการตรวจสอบและแก้ไขจุดเสี่ยง พร้อมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาทางกายภาพ ได้แก่ การซ่อมแซมผิวจราจร ทางเท้า ฝาบ่อพัก ทำคันชะลอความเร็ว ซ่อมแซมคอสะพาน และการติดตั้งเครื่องหมาย สัญญาณ และอุปกรณ์จราจร โดยมีจุดเสี่ยงต่ออุบัติเหตุด้านกายภาพทางถนนด้วย เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้ถนน และลดอุบัติเหตุจากการจราจร และนอกจากยังขาดการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การข้ามถนนทางม้าลาย หรือสะพาน ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ข้ามถนนโดยไม่ใช้สะพานลอยและทางม้าลาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้

1. เกริ่นนำธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

ธรรมนูญสุขภาพสุขภาพฉบับนี้เป็นธรรมนูญสุขภาพของเขตธนบุรี จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกันของประชาชนที่อยู่ในเขตธนบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 แขวง ได้แก่ แขวงวัดกัลยาณ์ แขวงหิรัญรูจี แขวงบางยี่เรือ แขวงบุคคโล แขวงตลาดพลู แขวงดาวคะนอง และแขวงสำเหร่ มีจำนวนชุมชนที่อยู่ในเขตธนบุรี จำนวน 43 ชุมชน เป็นการจัดระเบียบสังคมและการสร้างแนวทางการจัดการระบบสุขภาพในระดับเขต โดยการปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณี และไม่ขัดต่อกฎหมาย ธรรมนูญฉบับนี้จัดทำขึ้นจากผลการสำรวจและพิจารณาสภาพปัญหาของเขตธนบุรี ภาศิเครือข่ายทุกภาคส่วน ประชาชนและเอกชน จึงมีความเห็นร่วมกันในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2565 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันเพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมายนั่นคือ ประชาชนมีความสุขทั้งกายและใจ และมีคุณภาพชีวิตดี สามารถพึ่งพาตนเองได้

2. สถานะของธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

สถานะของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติของเขตธนบุรี สำหรับภาศิเครือข่ายอาจมี ความแตกต่างกัน โดยสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ ได้แก่

2.1 หน่วยงานและองค์กรของรัฐด้านสุขภาพ สามารถนำหลักการสำคัญและภาพพึงประสงค์จากหมวดต่าง ๆ ในธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี ในฐานะ “กรอบและแนวทาง” พัฒนาให้เป็นรูปธรรมก่อให้เกิด “นโยบาย ยุทธศาสตร์และการดำเนินงานด้านสุขภาพ” ที่สนับสนุนภารกิจจัดการระบบสุขภาพ ของหน่วยงานนั้น ๆ ผ่านระบบและแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

2.2 ภาศิเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สภาวิชาชีพ สถาบันวิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สามารถนำธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี แห่งชาติไปใช้ในสถานะ “ภาพฝัน” อันเป็นเป้าหมายที่ต้องพัฒนาไปให้ถึงในการพัฒนาระบบสุขภาพตามหลักการและเป้าหมายตามหมวดของธรรมนูญสุขภาพ โดยอาศัยความร่วมมือของภาศิภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

2.3 ภาควิชาช่วยในระดัพื้นที่ ทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึง ภาควิชาสุขภาพ รายประเด็น สามารถนำ “ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี” ไปใช้ในฐานะต้นแบบ ของแนวคิด หลักการ เพื่อจัดทำ “ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่หรือประเด็น” เพื่อใช้เป็นกติกาและ พันธะร่วมกันของชุมชน

2.4 ธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี ยังมีสถานะเป็นเครื่องมือสื่อสารให้คนในสังคม เข้าใจกรอบและแนวทางของระบบสุขภาพในอนาคต ทำให้เห็นถึงความสำคัญและสามารถ เลื่อนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามบริบทที่เหมาะสมของตน เพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวหรือ การเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพในสังคมไทย

3. หลักการสำคัญและแนวคิดของธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

ธรรมนูญฉบับนี้เกิดขึ้นจากการสำรวจสภาพปัญหา ร่วมกับการออกประชาคม รับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน ในเขตธนบุรีเป็นหลักการว่า “เราจะทำอย่างไรให้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี กินดีอยู่ดี ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ และพึ่งพาตนเองได้”

4. นิยามศัพท์

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนหรือประชาชนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกันและอาศัยอยู่ใน เขตธนบุรี ทั้งผู้ที่มีสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ในเขตธนบุรี ผู้ที่มาเช่าหรือพักอาศัยในเขตธนบุรี ที่รวมทั้งผู้มีสัญชาติไทยและไม่ใช้สัญชาติไทย

สุขภาพ หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางกาย จิต ปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ของประชาชนเขตธนบุรี

การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคคลมี สุขภาวะทาง กาย จิตปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคล การจัดการสิ่งแวดล้อม และสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และ สังคม

พื้นที่สีเขียว หมายถึง พื้นที่ในเขตธนบุรีที่สามารถทำกิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ มีต้นไม้หรือสนามหญ้าเป็นส่วนประกอบ โดยทุกคนสามารถ เข้าถึงและใช้ร่วมกันได้

อัคคีภัย หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการ ลุกลามไปบริเวณที่มีเชื้อเพลิง เกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง

จุดเสียง หมายถึง จุดหรือบริเวณที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือเคยมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น อาจจะเป็นทางตรง ทางแยก ทางโค้ง หรือจุดกัณฑ์รถ สถานที่เปลี่ยว พื้นที่รกร้างว่างเปล่า ทางเดินเป็นหลุมเป็นบ่อ

ทุกภาคส่วน หมายถึง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในเขตธนบุรี เกานน้ำ หมายถึง หน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้

การประชุมประชาคม หมายถึง การที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ในเขตธนบุรี ได้มาประชุมกันเพื่อร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมแก้ปัญหา ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนในเขตธนบุรี

การป้องกันและควบคุมโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่าง เพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย การแพร่กระจายของโรค และการป้องกันไม่ให้เกิดกลับเป็นซ้ำ

หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่อยู่ในเขตธนบุรี ได้แก่ สำนักงานเขต สถาบันการศึกษา สถานบริการทางการแพทย์ สถานตำรวจ

หลักการสำคัญ หมายถึง สาระสำคัญที่ทุกภาคส่วนในเขตธนบุรีใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดภาพพึงประสงค์

ภาพพึงประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ชุมชนในเขตธนบุรีมีความประสงค์ให้เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง

5. สาระสำคัญรายหมวดของธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

สาระสำคัญรายหมวดของธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี มีทั้งหมด 8 หมวด ประกอบด้วย หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน หมวดที่ 2 การดูแลส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน เฝ้าระวัง และควบคุมโรค หมวดที่ 3 ความมั่นคง ความปลอดภัยทางอาหารและโภชนาการ หมวดที่ 4 การสร้างพื้นที่ สุขภาวะ หมวดที่ 5 การพัฒนาสังคมแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม หมวดที่ 6 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี หมวดที่ 7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และหมวดที่ 8 การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หมวดที่ 1

การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน มีการสร้างแกนนำชุมชน ชมรมต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ในการออกแบบ และพัฒนาเขตธนบุรี

ข้อ 2 ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาสุขภาพของคนเขตธนบุรี

ภาพพึงประสงค์

ข้อ 1 สำนักงานเขตมีแผน นโยบาย เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาสุขภาพของประชาชนในเขตธนบุรี และประชาสัมพันธ์แผน นโยบาย ให้ชุมชนรับทราบ

ข้อ 2 สร้างแกนนำ หรือ ชมรมด้านสุขภาพในชุมชนทุกชุมชน ที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ให้มีส่วนร่วมในดำเนินงานด้านสุขภาพในระดับชุมชนและระดับเขต โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ข้อ 3 สำนักงานเขตควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันของตัวแทนชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตธนบุรีอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

ข้อ 4 ในการจัดประชุมต่าง ๆ ของชุมชนต้องมีตัวแทนสมาชิกของแต่ละครัวเรือนเข้าร่วมประชุมด้วย

ข้อ 5 สำนักงานเขตควรจัดให้มีการประชุมเพื่อคัดเลือกตัวแทนแกนนำเขต เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตธนบุรี

ข้อ 6 ในแต่ละปีสำนักงานเขตควรมีการจัดประชุมประชาคม เพื่อทำแผนพัฒนาเขตในปีถัดไป

ข้อ 7 ในระดับเขต ควรมีการประชุมร่วมกันทุกภาคส่วน เช่น วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข แกนนำเขต ศูนย์การเรียนรู้หรือภาคราชการอื่น ๆ เพื่อพูดคุยในประเด็นการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในเขตธนบุรี

ข้อ 8 ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพ โดยการยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

หมวดที่ 2

การดูแลส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน เฝ้าระวัง และควบคุมโรค

หลักการสำคัญ

- ข้อ 1 ประชาชนทุกคนในเขตธนบุรีได้รับการส่งเสริมสุขภาพในทุกมิติ ทั้งกาย จิต ปัญญา และสังคม โดยถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมของทุกภาคส่วน
- ข้อ 2 บุคคลและชุมชนในเขตธนบุรีได้รับการป้องกันและควบคุมโรคอย่างมีมาตรฐานและทันต่อสถานการณ์ โดยถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมของทุกภาคส่วน
- ข้อ 3 มีระบบเฝ้าระวัง ที่ใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตธนบุรีเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพที่ดี และหน่วยงานรัฐมีนโยบาย และ/หรือมาตรการในการสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ภาพพึงประสงค์

- ข้อ 1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกอายุ อย่างน้อยวันละ 30 นาที 3-5 วันต่อสัปดาห์
- ข้อ 2 ส่งเสริมให้คนในเขตธนบุรีทุกชุมชนมีสุขภาพดี มีการตรวจคัดกรองโรคตามกลุ่มอายุและการประกอบอาชีพ เป็นประจำทุกปีพร้อมทั้งประเมินสภาวะสุขภาพของคนในเขตธนบุรีทุกชุมชน
- ข้อ 3 ส่งเสริมให้คนในเขตธนบุรีทุกชุมชนมีพฤติกรรมการกิน การเลือกซื้ออาหารที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้และแรงจูงใจเกี่ยวกับการลดอาหารหวาน มัน เค็ม
- ข้อ 4 ส่งเสริมให้คนในเขตธนบุรีทุกชุมชนปลูกผักไว้รับประทานเองโดยไม่ใช้สารเคมีใด ๆ
- ข้อ 5 บุคลากรทางด้านสาธารณสุขและผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของสุขภาพมีการออกเยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการเป็นประจำต่อเนื่อง พร้อมทั้งประเมินสุขภาพเพื่อลดภาวะโรคแทรกซ้อน

ข้อ 6 คนในเขตธนบุรีทุกชุมชนช่วยกันทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และปฏิบัติ ตามมาตรการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการเกิดไข้เลือดออก

ข้อ 7 หากมีการระบาดของโรคอันตรายในเขตธนบุรีทุกชุมชนให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขโดยรวดเร็ว ไม่ปกปิดข้อมูล

ข้อ 8 หากมีการระบาดของโรคอันตรายในเขตธนบุรี ขอให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อการรักษา และป้องกันโรค

ข้อ 9 สำนักงานเขต หรือ ศูนย์บริการสาธารณสุข หรือ มหาวิทยาลัย จัดกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพ และประชาชนในชุมชนควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 10 มุ่งสู่การใช้เทคโนโลยีพกพา หรือเทคโนโลยีที่เข้าถึงได้ง่าย ของคนใน เขตธนบุรี ทุกชุมชน เช่น ไลน์ (Line) เฟสบุ๊ก (Facebook) เว็บไซต์ (Website) อื่น ๆ ด้านสุขภาพ และเศรษฐกิจที่อยู่ในความสนใจของคนในเขตธนบุรีทุกชุมชน

ข้อ 11 สร้างเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ครอบคลุมพื้นที่อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้งในเขตธนบุรีทุกชุมชน

ข้อ 12 ประชาชนในเขตธนบุรีทุกชุมชนสามารถเข้าถึงบริการ ด้านสุขภาพอย่าง ครอบคลุมทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ตามความเหมาะสม

ข้อ 13 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตธนบุรีทุกชุมชนรับรู้ รับทราบข้อมูล ข่าวสารด้านสุขภาพ อย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ 3

ความมั่นคง ความปลอดภัยทางอาหาร และโภชนาการ

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ประชาชนทุกคนในเขตธนบุรีสามารถเข้าถึง และมีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งผลิตอาหารในชุมชนให้มีมาตรฐาน ความปลอดภัย และส่งออกเพื่อสร้างรายได้แก่ประชาชนในเขตธนบุรี

ข้อ 2 มีระบบเฝ้าระวัง การคุ้มครองผู้บริโภคที่สามารถเข้าถึง และครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตธนบุรี

ภาพพึงประสงค์

ข้อ 1 จัดระบบการบริหารตลาดสดในเขตธนบุรีให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน “ตลาดสดน่าซื้อ”

ข้อ 2 ทุกภาคส่วนร่วมกันรณรงค์ให้พ่อค้า แม่ค้าและประชาชนในเขตธนบุรีลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม

ข้อ 3 หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนส่งเสริมและจัดให้มีการอบรมให้ประชาชนในเขตธนบุรีปลูกพืชผักสวนครัวและสินค้าทางการเกษตรที่ปลอดภัยไร้สารพิษ รวมไปถึงการผลิตอาหารปลอดภัยที่ไม่มีรสหวาน เค็ม และเปรี้ยวจัด

ข้อ 4 หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนส่งเสริมสนับสนุนและจัดหาพื้นที่จำหน่ายพืชผักปลอดภัยและอาหารปลอดภัยให้กับประชาชนในเขตธนบุรี เช่น ตลาด ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

หมวดที่ 4

การสร้างพื้นที่สุขภาวะ

หลักการสำคัญ

ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งเสริมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพิ่มพื้นที่สุขภาวะ

ภาพพึงประสงค์

ข้อ 1 ทุกภาคส่วนร่วมตรวจตราสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ในเขตธนบุรี ให้เป็นสถานที่ปลอดการมั่วสุมอบายมุข

ข้อ 2 ทุกคนในชุมชนของเขตธนบุรีร่วมสร้างชุมชนปลอดภัยเสพติด และลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด

ข้อ 3 ทุกชุมชน ในเขตธนบุรี ส่งเสริมให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือกำหนดสถานที่ปลอดบุหรี่ของแต่ละชุมชน เช่น พื้นที่สาธารณะ ตลาด บ้าน

ข้อ 4 ทุกภาคส่วนในเขตธนบุรี ร่วมกันสนับสนุนห้ามมิให้นักเรียน หรือเยาวชน มีการสูบบุหรี่

ข้อ 5 ทุกชุมชนในเขตธนบุรี มีการส่งเสริมและจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการมีสุขภาพดีของบุคคลตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม

ข้อ 6 ทุกชุมชนในเขตธนบุรีร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้คงสภาพที่ดี

ข้อ 7 ทุกชุมชนในเขตธนบุรีมีสถานที่ออกกำลังกาย โดยการรวมกลุ่มออกกำลังกาย

ข้อ 8 ทุกชุมชนในเขตธนบุรีเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ

หมวดที่ 5

การพัฒนาสังคมแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนเพื่อไว้ดูแลและช่วยเหลือกันเอง ชมรมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ข้อ 2 สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมพัฒนาเกี่ยวกับสินค้า OTOP, Bangkok Brand อาหารอร่อยชวนชิม และผลิตภัณฑ์ชุมชน

ภาพพึงประสงค์

ข้อ 1 ทุกภาคส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกชุมชนจัดตั้งกองทุน เพื่อไว้ดูแลและช่วยเหลือกันเอง เช่น กองทุนกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ศพ กองทุนเยี่ยมไข้ กองทุนกลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการ เป็นต้น

ข้อ 2 ทุกภาคส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้ทุกชุมชนมีการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เช่น จัดตั้งกลุ่มผลิตสินค้า OTOP กลุ่ม Bangkok Brand กลุ่มอาหารอร่อยชวนชิม กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน กลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มร่วมสร้าง กลุ่มสัมมาชีพ ฯลฯ เพื่อให้ทุกกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในเขตธนบุรีมีรายได้เพิ่ม

ข้อ 3 หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุน ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ และการจ้างแรงงานของประชาชนในเขตธนบุรี ตลอดจนสนับสนุนให้มีจุดจำหน่ายสินค้า OTOP, Bangkok Brand อาหารอร่อยชวนชิม และผลิตภัณฑ์ชุมชน ทั้งในเขตธนบุรี และเขตอื่น ๆ ทั่วกรุงเทพมหานคร

ข้อ 4 ทุกภาคส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนธนบุรี และรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม

หมวดที่ 6

การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

หลักการสำคัญ

- ข้อ 1 สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
- ข้อ 2 ทุกภาคส่วนในเขตธนบุรีใส่ใจสิ่งแวดล้อม ลด การใช้ถุงพลาสติก และจัดการของเสียในชุมชน

ภาพพึงประสงค์

- ข้อ 1 หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนรู้จักวิธีการคัดแยก และกำจัดขยะในครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง โดยใช้หลัก 3 ช คือ ชี้น้อย ชี้น้ำ ชี้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่ผู้นำชุมชน ไปจนถึงระดับครัวเรือน เพื่อลดปัญหาสาหร่ายน้ำโรคต่าง ๆ และมลพิษในอากาศ
- ข้อ 2 หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมร้านค้าที่จำหน่ายอาหาร ให้ใช้วัสดุธรรมชาติที่ไม่เป็นมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ในการบรรจุอาหาร
- ข้อ 3 ทุกคนในชุมชนเขตธนบุรี ร่วมกัน ลด/เลิกใช้ผลิตภัณฑ์โฟม ถุงพลาสติก ในการบรรจุ ห่ออาหารหรือผลิตภัณฑ์ อุปโภค บริโภค โดยเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้าแทน
- ข้อ 4 จัดตั้งธนาคารขยะในเขตธนบุรีทุกชุมชน
- ข้อ 5 หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการใช้ถังขยะอินทรีย์ หรือถังน้ำหมักชีวภาพ
- ข้อ 6 ทุกคนในชุมชนเขตธนบุรีช่วยกันรักษาและดูแลแหล่งน้ำสาธารณะ
- ข้อ 7 ทุกคนในชุมชนเขตธนบุรีช่วยกันดูแลสอดส่อง โดยไม่ทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูล เศษอาหาร นามันที่ใช้ประกอบอาหาร ลงแม่น้ำ ลำคลอง เพื่อลดการเน่าเสียของน้ำและแพระบาดของเชื้อโรค

ข้อ 8 ทุกครัวเรือนในเขตธนบุรีร่วมกันปรับภูมิทัศน์บ้านตนเองให้น่าอยู่ น่านั่ง
สะอาด ปลอดภัย และปลอดภัย

ข้อ 9 ทุกคนในชุมชนเขตธนบุรี ไม่ปิดกั้นความเคลื่อนไหว ลงท้อระบายน้ำให้อุดตัน

ข้อ 10 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการขุดลอกคู คลอง
ท้อระบายน้ำ ที่ต้นเงิน ให้น้ำไหลสะดวก ไม่ท่วมขังในชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม

หมวดที่ 7

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ส่งเสริมให้ประชาชนในเขตธนบุรีช่วยกันระงับภัยในชุมชน

ข้อ 2 มีระบบเฝ้าระวังจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชนเขตธนบุรี

ข้อ 3 ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุจากรถ และปฏิบัติตาม กฎจราจรอย่างเคร่งครัด

ภาพพึงประสงค์

ข้อ 1 ทุกภาคส่วนร่วมกันสร้างระบบ กลไก และมาตรการ ที่เกี่ยวข้องกับ ความปลอดภัยให้เกิดขึ้น โดยรณรงค์ให้ประชาชนในเขตธนบุรีเคารพกฎจราจร เช่น ไม่ขับซี่ยานพาหนะย้อนศร ไม่ขับซี่ยานพาหนะบนทางเท้า และไม่ขับซี่ยานพาหนะด้วยความเร็ว เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

ข้อ 2 ห้ามมีการยิงปืนในเขตชุมชน

ข้อ 3 ห้ามก่อการทะเลาะวิวาทและส่งเสียงดังรบกวนในเขตชุมชน

ข้อ 4 ห้ามมีการลักขโมยในเขตชุมชน

ข้อ 5 หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนในเขตธนบุรี ให้รู้ถึงโทษและความอันตรายของยาเสพติด เพื่อไม่ให้เกิดนักเสพหน้าใหม่ และการค้ายาเสพติด ในชุมชน

ข้อ 6 ประชาชนและทุกภาคส่วนของชุมชนจะต้องช่วยกันดูแล และรักษาผู้ติด ยาเสพติดให้หายขาด และแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่รัฐ หรือแกนนำชุมชน

ข้อ 7 มีการจัดตั้งทีมระงับภัยในชุมชน โดยปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังภัย เกี่ยวกับไฟไหม้ ยาเสพติด อาชญากรรม การลักขโมย ฯลฯ และการค้นหาพื้นที่เสี่ยงต่อ การเกิดอันตราย รวมทั้งรับแจ้งเหตุที่ก่อให้เกิดอันตรายต่าง ๆ

ข้อ 8 ผู้ประกอบการหรือนายจ้างที่มีแรงงานข้ามชาติ ให้ดูแลด้านวินัยและความประพฤติของลูกจ้าง และร่วมรับผิดชอบในกรณีลูกจ้างก่อความไม่สงบสุขให้เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในชุมชน

ข้อ 9 หน่วยงานภาครัฐมีกรให้ความรู้แก่ประชาชนในเขตธนบุรีเกี่ยวกับปัจจัยและสาเหตุที่จะทำให้เกิดอัคคีภัยขึ้นในชุมชน รวมไปถึงการรับมือเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย

ข้อ 10 ให้สมาชิกในแต่ละครัวเรือนตรวจสอบสายไฟ ไม่ให้มีการชำรุด รวมถึงความสมบูรณ์ของเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดไฟฟ้าลัดวงจร อันเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอัคคีภัยในเขตชุมชน

ข้อ 11 สำนักงานเขตควรติดตั้งไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิดในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรม

หมวดที่ 8

การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเขตธนบุรี

หลักการสำคัญ

- ข้อ 1 ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนรับทราบ และปฏิบัติร่วมกันในการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพ
- ข้อ 2 มีระบบ และกลไก ที่ชุมชนจะนำธรรมนูญสุขภาพไปสู่การปฏิบัติ

ภาพพึงประสงค์

- ข้อ 1 ชุมชนในเขตธนบุรีรับทราบและนำธรรมนูญสุขภาพไปปฏิบัติร่วมกัน
- ข้อ 2 สำนักงานเขตส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกครัวเรือนเข้าถึงธรรมนูญสุขภาพเป็นแนวทางในปฏิบัติเพื่อการมีสุขภาพที่ดีและความสุขสงบของคนในชุมชน
- ข้อ 3 ทุกครัวเรือนในแต่ละชุมชนมีการประชุมร่วมกันทุกเดือน เพื่อการทบทวนการปฏิบัติตามธรรมนูญสุขภาพ และสำนักงานเขตจัดประชุมประธานชุมชนหรือแกนนำชุมชนทุก ๆ เดือน เพื่อติดตามผลการนำธรรมนูญสุขภาพไปใช้

เอกสารอ้างอิง

1. กัญญา ศรีอ้วน สุวพัทตร์ เวศม์วิบูลย์ และ วัชรพร เขยสุวรรณ. การศึกษาพฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพและ ป้องกันโรคความดันโลหิตสูงของประชาชนอายุ 35 ปีขึ้นไป ในชุมชนเลือกสรร แขวงบुकคโโล เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. Royal Thai Navy Medical Journal, 2014, 41.2: 1-18.
2. กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมมลพิษ. รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศ ประเทศไทย. (2564). ค้นเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <http://air4thai.pcd.go.th/webV2/station.php?station=02t>

